

Ватанимиз пойтахти Москвадаги
Адабиётчилар марказий уйда
Орол кунлари бошланды

ОРОЛ ДЕНГИЗИ. ШИМОЛИИ СОХИЛ БАЛИҚЧИЛАРИ ВА
ИШЧИЛАРИНИНГ БҮГҮН СОВЕТИ

Орол денгизидаги ишчи, балиқчи
үртөкчилар!

Кадрли ўртөкчилар! — бутун
Волга бўйи ва Приуральенинг бир
қисми бошига тушган мисли кўрил-
маган очлик тўғрисидаги хабар
сизларга ҳам етиб борганд бўлса
керак албатта. Астрахан губерна-
сидан бошлаб Татаристон респуб-
ликаси ва Пермь губернигача
бўлган ҳамма жода қурғоқчилик
ғалланы ҳам, ўти ҳам дәярия бата-
мом кўйдирб ўборди...

...Орол денгизидаги сизларнинг балиқ
овингиз ёмон эмас, бинобарин, ку-
нингиз учунлик муҳтозликада ўтма-
япти. Шундай экан, овлаган балиқ-
ларинингизнинг бир қисмини очлик-
дан шиши кетаётган чоллар ва
кампирларга, сал кам бир йил
мобайнида оч қорин билан ерга
ишлов бершидек оғир меҳнатни
адо этиши лозим бўлган, сияласи
куриган 8 миллион меҳнаткашга,

ниҳоят, ҳаммадан бурун ўлиб кети-
ши мумкин бўлган 7.000.000 болага
ажратиб берсангизлар.

Қадрли ўртөкчилар, Орол балиқчи-
лари ва ишчилари, саҳиблик билан
ионса қилинглар! Сизлар виждан
амрини бажо келтириши билан бир-
га, ишчилар революцияси ишини
ҳам мустаҳкамлаган бўласизлар.
Чунки сизлар бир-бirlаридан жу-
да олиса бўлган пролетарларнинг
бир-бirlарига чексиз ёрдами замни-
нида қурилган ишчилар Совет дав-
лати қудратининг енгилмаслигини
бутун дунёга, биринчи навбатда,
барча меҳнаткашларга кўрсатган
бўласи...

Халқ Комиссарлари Советининг
Раиси

18 йул (Кенин)

(В. И. Ленин, тўла асрлар тўплами, 53-
том, 278-279-бетлар).

— Пирмат ака, аввалги сўзбатимиз
эслайсизим!

— Албетта. Нега энди хотирлаб қолдин-
гиз?

— Ушанда ниҳоятда ташвиши эдингиз-
да. Бугун кайфиятнинг яхши...

— Уша пайдати аҳволни тақорлаб
ўтирийман. Ҳозир эса ҳар бир ўзбекис-
тонликнинг юрги миннатдорлик, умид
тўйгулари билан тўйиб-тоши. Коммунист-
партияны, Совет ҳукуматининг регион
бошига ташаҳшада фожиини бартараф этиши
ишига жиддий ғамхўрлик билан ёндаши.
ССРР Давлат гидрометеорология коми-
тети раиси Ю. А. Изразъян рансигига
хукумат комиссияси тузилиб, иш бошлади.
Комиссиянинг тасвиллари КПСС Марказий
Комитети Сиёсию боросидан кўриб чиқи-
ди. КПСС Марказий Комитети ва ССРР
Министрлар Совети «Орол» денизини
районида экология ва санитария вазияти-
ни тубдан яхшилаш, Орол ҳавзасида сув
ва сув ресурсларидан ёшириш ҳамда улерни
муҳофаза қилиниш кучайтириш чоралари
тўғрисидаги қарор қабул килинган.

— Утган йили «Правда» газетасида Отакон
Латифийнинг Помир музликларидаги аҳ-
волини оғирлиги ҳақидаги мақоласини
үйганди.

— Яхшида Олилотга шаҳрида жаҳон
ёзувчиларининг «Дунё — шеърият —
екология ширии ёстидаги ҳалқаро йигилиши
булиб ўтди. Йигилишда Япония, Финляндия,
Лаос, Монголия, Либан сингар мам-
лакатлар вакиллари қатнашди. Йигилишда
Оролни асрар бўйича бутун дунё ҳақиқи-
тарига мурожаот қабул қилинди. Ихни кун
девон этган айнукандан атроф-хутичин
муҳофаза қилиш, айниска, Орол музаммо-
ларни шонклирнинг диккет марказидан тур-
ди. Уларнинг тақлий-истивлари билан
ҳалқаро Орол ҳаракатига асос солинди.
Ҳаракат президенти қилиб танимли қозоқ
шомри Мухтор Шаханов сийланди. Вице-
президентлар сифатидаги сиз ва монголия-
лик исломнавот учувчи, Совет Итифоқи
Қархонни, Монголия Ҳалқ Қархонни
Гурракка иш олиб борасизлар. Илтимос,
шу ҳаракат даққида батафсиз сўзлансенгиз.

— Музликлар, сўнгти йилларда бутун
дунёда бир қатор экологик музаммолар
пайдо бўлалти. Шуғардан бирни Антаркти-
да устдан пайдо бўлган аzon тўйнугидир.
У тобора кенганиб бормоқда. Олинилар-
нинг ҳисоб-китобларига қараганда бу ҳо-
диса табиат мувозанатининг бузилиши оқи-
батда ўзаге келган.

Бундан 15—20 йиллар аввал ўз ўрмони-
зиз, ўз кўпларимиз, ўз тозларимиз ҳақида
қўйердик, ташвиш чекардик. Эндиликда
дунё ташвиши елкимизда. Гап шундаки,
ўз дарёни бошига ергалик дарёларнинг
акралас қисмидир. Тепамизда сузуб
юрган булутлар сингари барчаманницидир.
Бас, шундай экан, экологик вазиятини
яхшилаш учун курвашомигин керак. Шу
максадда СССРда ве таъларда табиатни
асраси бўйича жаҳоатчи ташкилотлар
тозилипти. Турли чора-тадбирлар кўрни-
модда. Масалан, Германия Федератив
Республикасида иш олиб бораётган «Яшил-
лар партияси» диккатга сезоворланад. Шу-
нингдек, Байкал ҳаракатини ҳам унгумас-
лик керак. Мана энди ҳалқаро Орол ҳа-
ракати фойлини кўрсатиб бошлади. Бу
ҳаракатини асосий мақсади Оролни ва
Орол бўйини асрар, табиатни аса ҳолига
қайтарish, хайвонот, наботот оламини
асраб қолишиб, иборатди. Эндиликда
барча кучлар бирлашди. Ялон шонри
Одо Мокето Токио телевизиони орқали
шиттиришлар беради. Гурракка Оролнинг
ахволи билан ўз ҳақиқатларни таниши-
тиради. Хулоша шуки, гап фокат Орол
хусусида бораётган йўк, гап бошига ер-
ларде ҳам иккича Орол пайдо бўлмасли-
ги, табиат мувозанатининг бузилиши муз-
лихатни шонклирнинг атроф-хутичини
хутичини кўнглир ранг касб этган.

— Бевосита Оролга қайтайдик! Кўпгина
олимлар, мутахассислар «Орол» асрар-
нинг кераги йўк, чунки Орол табиатини
хатоси», деган фикри баравла айтмоқда-
лар...

— Мен бу ҳақда гапиришада аввал бир
афсонани айтиб ўтмоқчиман. Айтишларни
римликлар билан карагенниклар ўр-
тасидаги жанг узоқ давом этибди. Караген-
никларни истило қилишнинг ило-
жини тоғламагандар. Шунда карагенниклар
мизликлар билан килишиб, билини ташки-
лотлардан бирни Зарабшон муз-
ликлари билан танишиш бўлди. Юкорида
тига олинган Отакон Латифийнинг мако-
ласида музликларнинг кўриб бораётган-
лиги, агар унинг олди олинмаса ҳуңук
оқибатларга олиб қелишини эслатган эдик.
Ҳақиқатан ҳам Зарабшон музликларнинг
устки катлами қўнгир ранг касб этган.
Аслида муз опози бўйини керак. Демак,
музликларнинг устки катлами турли хил
чант, тузлар, курумлар билан колланган.
Бу ахвол эса музликлар билан булутлар-
нинг ўзро алоқасига зарар етказади.
Яъни ёмғир, көрлар ётмай қолади. Бу
ҳам табиатининг мувозанети бузилишидан
беради.

Зарабшон курияти, деб бонг урамиз,
Лекин бунинг сабабларини жиддий ўрган-
галимиз.

Бизни ташвишига солған иккичи масала
ниҳоят, ҳаммадан бурун ўлиб кетиши
мумкин бўлган 7.000.000 болага
ажратиб берсангизлар.

Қадрли ўртөкчилар! — бутун
Волга бўйи ва Приуральенинг бир
қисми бошига тушган мисли кўрил-
маган очлик тўғрисидаги хабар
сизларга ҳам етиб борганд бўлса
керак албатта. Астрахан губерна-
сидан бошлаб Татаристон респуб-
ликаси ва Пермь губернигача
бўлган ҳамма жода қурғоқчилик
ғалланы ҳам, ўти ҳам дәярия бата-
мом кўйдирб ўборди...

...Орол денгизидаги сизларнинг балиқ
овингиз ёмон эмас, бинобарин, ку-
нингиз учунлик муҳтозликада ўтма-
япти. Шундай экан, овлаган балиқ-
ларинингизнинг бир қисмини очлик-
дан шиши кетаётган чоллар ва
кампирларга, сал кам бир йил
мобайнида оч қорин билан ерга
ишлов бершидек оғир меҳнатни
адо этиши лозим бўлган, сияласи
куриган 8 миллион меҳнаткашга,

ЯНА СУВГА ТЎЛИБ ЧАЛҚИЙСАН, ОРОЛ!

Оролни асрар комитети-
нинг раиси, профессор
Пирмат ШЕРМУҲАМЕДОВ
билин сұхбат

— Табиат устидан эришган гала-
бапарларни маҳалл бўлмайлик. Буни-
дай галаబапарларнинг ҳар бири учун
табиат биздан қасос олади. Тўғри,
бу галаబапарларнинг ҳар бири, биринчи
навбатда биз кўзда тутғар наинжалар-
ни келтиради, лекин, иккича ва
учинчи навбатда бутунлай бошқа
олдиандай қўриш мумкин бўлмаган
оқибатларни келтириб чиқаради, ку-
пинча улар биринчи наинжаларнинг
аҳамиятини йўқ қилин ташлайди.

Кард МАРКС,
Фридрих ЭНГЕЛЬС

ГЕОГРАФИК СПРАВКА

Орол денизининг сатҳи 84,5 минг квадрат километри ташкил этади.
Катталиги жиҳатидан Каспий (ССР), Юқори (АҚШ), Винтория (Африка)дан кейин
жаҳонда тўртиччи ўринда туради.

30 куб километр сув бўғланади. Агар биз
2005 йилга кадар Оролга дастлаб 8,7, кейин
11, кейинроқ 15—17 куб километр сув
оқизадиган бўлса, биз севган, биз асрар-
мочни бўлган Оролнинг ахволини тасав-
тур қилин қўйин эмас.

— Оролга шунча сув керак экан, уни
көрал олами!

— Ҳозир Оролга — буни айтнишинг
эзи даҳшат — заҳарли оқава сувлар туш-
мояд. Орол бўйдаги экладиган ерлар
ҳар килемиздан ўзларинида. Оролни асрар
йўлида сўйиқ-харалатлари тўхтамаганини
халча бера боради. Лекин айни замонда «Қадрли ўзбек дўстлар,
акири сизларда ҳам кўпигина коллекторлар-
дан оқава сувлар Амударға оқяти. Нега
этиб бер бермасизлар!» ҳам дейиши.

Тожикистонда булганимда «биз Оролни
асрар учун сувнинг ҳар томисидан реже
билин фойдаланамиз, сувнинг ирёслами-
шига йўл кўймаймиз дейиши. Лекин
айни замонда «Қадрли ўзбек дўстлар,
акири сизларда ҳам кўпигина коллекторлар-
дан оқава сувлар Амударға оқяти. Нега
этиб бер бермасизлар!» ҳам дейиши.

— Оролга шунча сув керак экан, уни
көрал олами!

— Ҳозир Оролга — буни айтнишинг
эзи даҳшат — заҳарли оқава сувлар туш-
мояд. Орол бўйдаги экладиган ерлар
ҳар килемиздан ўзларинида. Оролни асрар
йўлида сўйиқ-харалатлари тўхтамаганини
халча бера боради. Лекин айни замонда «Қадрли ўзбек дўстлар,
акири сизларда ҳам кўпигина коллекторлар-
дан оқава сувлар Амударға оқяти. Нега
этиб бер бермасизлар!» ҳам дейиши.

— Ҳозир Оролга — буни айтнишинг
эзи даҳшат — заҳарли оқава сувлар туш-
мояд. Орол бўйдаги экладиган ерлар
ҳар килемиздан ўзларинида. Оролни асрар
йўлида сўйиқ-харалатлари тўхтамаганини
халча бера боради. Лекин айни замонда «Қадрли ўзбек дўстлар,
акири сизларда ҳам кўпигина коллекторлар-
дан оқава сувлар Амударға оқяти. Нега
этиб бер бермасизлар!» ҳам дейиши.

— Ҳозир Оролга — буни айтнишинг
эзи даҳшат — заҳарли оқава сувлар туш-
мояд. Орол бўйдаги экладиган ерлар
ҳар килемиздан ўзларинида. Оролни асрар
йўлида сўйиқ-харалатлари тўхтамаганини
халча бера боради. Лекин айни замонда «Қадрли ўзбек дўстлар,
акири сизларда ҳам кўпигина коллекторлар-
дан оқава сувлар Амударға оқяти. Нега
этиб бер бермасизлар!» ҳам дейиши.

— Ҳозир Оролга — буни айтнишинг
эзи даҳшат — заҳарли оқава сувлар туш-
мояд. Орол бўйдаги экладиган ерлар
ҳар килемиздан ўзларинида. Оролни асрар
йўлида сўйиқ-харалатлари тўхтамаганини
халча бера боради. Лекин айни замонда «Қадрли ўзбек дўстлар,
акири сизларда ҳам кўпигина коллекторлар-
дан оқава сувлар Амударға оқяти. Нега
этиб бер бермасизлар!» ҳам дейиши.

— Ҳозир Оролга — буни айтнишинг
эзи даҳшат — заҳарли оқава сувлар туш-
мояд. Орол бўйдаги экладиган ерлар
ҳар килемиздан ўзларинида. Оролни асрар
йўлида сўйиқ-харалатлари тўхтамаганини
халча бера боради. Лекин айни замонда «Қадрли ўзбек дўстлар,
акири сизларда ҳам кўпигина коллекторлар-
дан оқава сувлар Амударға оқяти. Нега
этиб бер бермасизлар!» ҳам дейиши.

— Ҳозир Оролга — буни айтнишинг
эзи даҳшат — заҳарли оқава сувлар туш-
мояд. Орол бўйдаги экладиган ерлар
ҳар килемиздан ўзларинида. Оролни асрар
йўлида сўйиқ-харалатлари тўхтамаганини
халча бера боради. Лекин айни замонда «Қадрли ўзбек дўстлар,
акири сизларда ҳам кўпигина коллекторлар-
дан оқава сувлар Амударға оқяти. Нега
этиб бер бермасизлар!» ҳам дейиши.

— Ҳозир Орол

